

HEEMKUNDEKRING

De Heerlijkheid Oirschot

NIEUWSBRIEF mei 2023

Voorwoord

Het is weer mei, van oudsher de Mariamaand. In mei gaan veel katholieken op bedevaart naar een Mariaoord, zoals dat van Maria van de Heilige Eik in Oirschot. Net als veel andere katholieke tradities is de meimaand ontstaan uit heidense gebruiken. De Romeinen vierden in mei de Floralia, dat begon met het feest van de Bona Dea, de goede godin. Haar Griekse naam was Maia, vandaar ook de naam mei. Ook de Germanen vierde in mei het begin van de lente, met meibomen en meikoninginnen.

In de dertiende eeuw kaapte de katholieke kerk de heidense meifeesten en stelden ze in het teken van Maria, de moeder van God. Pas tijdens de contraformatie verspreidde dit gebruik zich over de wereld en werd de meimaand Mariamaand. En toen de paus zelfs aflaten ging verstrekken aan gelovigen die in de meimaand door middel van bedevaarten of anderszins Maria vereerden, kreeg de nieuwe traditie een vaste plek. Het is opvallend dat zelfs in onze tijd van secularisatie veel niet (of niet-meer) katholieken in mei nog steeds te voet naar de Heilige Eik, of Den Bosch wandelen.

De legende van de Heilige Eik speelt zich af aan het einde van de zestiende eeuw, en wordt begin 1600 door pastoor Vladeraccus opgetekend. De verering van Onze Lieve Vrouwe van 's-Hertogenbosch is veel ouder: het oudste wonder dat in het Mirakelboek staat opgetekend is van 1382. Uit de verre omstreken van de stad kwamen bedevaartgangers naar de Sint Jan met hun eigen gebeden en verlangens. Er zijn in het mirakelboek twee wonderen opgetekend die een relatie hebben met Oirschot. In beide gevallen gaat het om ouders die na de geboorte van een doodgeboren kind in een gebed Maria smeekten om het kind tot leven te brengen. Jan die Cuper en Liesbet beloofden het gewicht van hun zoon Jan in wijn en weit, waarop het kind tot leven kwam. Dat was in 1384. Twee jaar later overkwam Hendrik van Triecht en Heilwich uit Oirschot hetzelfde met hun dochter Liesbet, *diewelc was doet (dood) gheborn ende wel 2 uren was sonder eynich ghevoelen en eyneghen leven*. Zij deden de zelfde belofte. Beide ouderparen volbrachten de bedevaart, in die tijd over slecht begaanbare wegen al gauw een wandeling van vijf tot zes uur.

Maria die doodgeboren kindjes tot leven wekt, het komt tegenwoordig ben ik bang niet meer voor. Maar de devotie voor Maria is gelukkig ook in onze tijd nog (spring)levend. Ik wens u daarom in mei een goede bedevaart toe!

Anton Neggers Voorzitter

Brabantse heemdagen Oirschot vrijdag 4 en zaterdag 5 augustus 2023

Deze zomer zijn er weer de Brabantse Heemdagen en dit keer worden die gehouden in ons mooie Oirschot. De heemdagen kennen een lange traditie en vinden dit jaar voor de 73^e keer plaats. Toch is het niet alles traditie wat de klok slaat ...daarover zo meer.

Zoals u allen weet is er veel te zien hier in Oirschot. We zijn immers een van de oudste plaatsen uit de Kempen met meer dan 300 monumenten. Wie is er niet trots op het monumentale marktplein met de eeuwenoude St. Petrusbasiliek of op het voormalig raadhuis uit 1513 en het verstilde Vrijthof met het oudste kerkje van Brabant? Over al die

bezienswaardigheden vallen ook veel verhalen te vertellen die u vast nog niet allemaal kent.

Naast oude straatjes en gebouwen is er een keur aan horeca gelegenheden waar in de zomer talloze toeristen neerstrijken op de terrasjes. Hoe leuk is het niet dat zelf ook eens te doen en intussen te genieten van een mooi Carillon concert!

En alsof dat alles niet genoeg is wordt Oirschot omzoomd door lommerrijk groen. Het thema van deze Brabantse heemdagen luidt dan ook: *'Heerlijkheid in het groen'*.

Heemkundekring *'De Heerlijkheid Oirschot'*, die zich al meer dan 70 jaar met passie bezighoudt met de geschiedenis van Oirschot, is op deze Brabantse Heemdagen de gastheer van dit jaarlijkse gebeuren en we willen al dit moois graag delen met alle gasten die hieraan deelnemen.

Ooit duurden de Brabantse heemdagen een hele week, de laatste jaren bestrijken ze twee dagen. Maar in deze drukke tijd zijn er ook mensen voor wie dat een te groot beroep doet op hun agenda en die toch graag willen proeven van dit unieke evenement. Vandaar als primeur de mogelijkheid te kiezen voor deelname op één of twee dagen. Oftewel *'Brabantse heemdagen à la carte'*.

Na een feestelijke ontvangst ligt de eerste dag het accent vooral op de kennismaking met het cultureel erfgoed waar Oirschot zo rijk aan is. Dat gebeurt aan de hand van enkele wandelingen naar bezienswaardigheden onder leiding van een deskundige gids. Op de tweede dag trekken de deelnemers op de fiets of per huifkar de natuur in op zoek naar oudheidkundige punten in de omgeving en daarnaast zijn er enkele korte presentaties. Tot besluit is er een cultureel programma met oude muziek en historische verhalen. En natuurlijk wordt ook de inwendige mens niet vergeten. Kortom: *'Het beloven 'heerlijke' heemdagen te worden in Oirschot!'*

HEERLIJKHEID IN HET GROEN

73^e Brabantse Heemdagen

4 en 5 augustus 2023

Programma

Dag 1

- 09.30 – 10.00 uur Ontvangst bij Brouwerij Vandeoirsprong
- 10.00 – 11.00 uur Welkomstwoord door wethouder Corine van Overdijk in het Boterkerkje
Ceremonie Protocollaire
Lezing: 'De geschiedenis van Oirschot in Vogelvlucht' door voorzitter Anton Neggers van heemkundekring de Heerlijkheid Oirschot
- 11.30 – 16.30 uur Wandeling door het centrum van Oirschot o.l.v. een gids
Gelegenheid tot bezoek aan museum de Vier Quartieren
Gelegenheid tot bezoek aan de Sint Petrus Basiliek
Gelegenheid tot beklimmen van de toren van de basiliek
- 12.30 – 13.30 uur Lunch
- 16.45 – 17.30 uur Carillon concert op de Markt
- 17.30 – 18.00 uur Aperitief in Brouwerij Vandeoirsprong
- 18.00 – 20.00 uur Diner in Brouwerij Vandeoirsprong
- 20.00 uur Sluiting van dag 1

Dag 2

- 09.00 uur Ontvangst bij Brouwerij Vandeoirsprong
Fiets- of huifkartocht in de omgeving van Oirschot langs diverse natuurgebieden en bezienswaardigheden.
- 12.30 – 13.30 uur Lunch
- 14.15 -16.15 uur Presentatie Oirschots Dialect in Oude Raadhuis
Presentatie Oirschots Religieus erfgoed in Boterkerkje
Presentatie Stoelenindustrie Oirschot in Brouwerij Vandeoirsprong
Cultureel programma in het Boterkerkje met Oude muziek en historische verhalen in relatie tot Oirschot
Aperitief in Brouwerij Vandeoirsprong met gelegenheid tot een rondleiding
- 18.00 – 20.00 uur Diner in Brouwerij Vandeoirsprong + uitreiking Bram van Brabantprijs
- 20.00 uur Sluiting

Als bijlagen bij deze Nieuwsbrief ontvangt u tevens de uitnodigingsbrief van onze voorzitter en het inschrijfformulier waarmee u kunt inschrijven voor dit bijzondere evenement. E.e.a. is eveneens te vinden op onze website www.deheerlijkheidoirschot.nl

Namens het bestuur

Oproep Vrijwilligers Brabantse heemdagen

Tijdens de afgelopen algemene ledenvergadering deed onze voorzitter Anton Neggers een oproep voor vrijwilligers die mee willen helpen om de Brabantse heemdagen in Oirschot op 4 en 5 augustus a.s. tot een succes te maken. Gelukkig heeft een aantal leden daarop al positief gereageerd en de organisatie is daar heel blij mee want er zijn aardig wat vrijwilligers nodig om deze mooie maar intensieve klus te klaren.

We kunnen nog wat extra mensen gebruiken, immers 'Vele handen maken licht werk!'

Het gaat daarbij o.a. om de volgende taken:

- een coördinator van de vrijwilligers
- begeleiders van groepen en gidsen
- leden die willen meehelpen met het verzorgen van de lunch (broodjes maken e.d.)

Als een van deze activiteiten u aanspreekt, stuur dan een mailtje naar het secretariaat met opgave van uw naam en interesse : secretariaat@deheerlijkheidoirschot.nl

Bij voorbaat hartelijk dank voor uw hulp!

De projectcommissie Brabantse Heemdagen

Herken je deze foto's?

In de collectie van onze Heemkundekring zitten veel foto's zonder beschrijving. Graag maken we gebruik van de aanwezige kennis bij onze leden om tot een goed bijschrift te komen. Dan kunnen we de foto's ook in de Beeldbank op onze website zetten.

In de vorige Nieuwsbrief toonden we twee foto's, die allebei wat voetbal gerelateerd waren. Dat bleek ook uit de beschrijving op de achterzijde van de foto's. Ondanks die beschrijving kwam er geen enkele reactie op onze oproep om meer informatie.

In deze nieuwe oproep hebben we ook al wat basisinformatie: het betreft het vijftigjarig huwelijksfeest van Jantje van Esch en Nolda van Esch-Willems. Groot feest dus en zelfs de fanfare 't Heidevinkje kwam langs voor een aubade. Dat is wat we al weten, maar wie weet in welk jaar dit plaatsvond, in welke straat de foto is genomen en wie zijn de vijf heren die zo prominent op de voorgrond zichtbaar zijn. Drie heren in jacquet en met hoge hoed, een tamboer maître en de man met de trommel.

Laat wat van je horen via secretariaat@deheerlijkheidorschot.nl

Voorlopig is dit de laatste opgave in verband met vakanties en het uitzoeken van belangrijke foto's zonder beschrijving.

Uitgaven en mededelingen

- 1) Onze heemkundekring heeft een facebookaccount. U kunt ons vinden op:

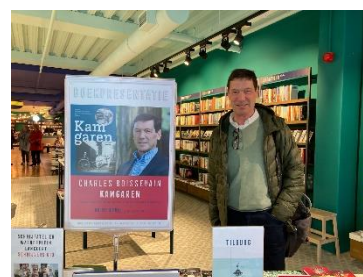
- 2) Nieuws over de heemkundekring kunt u vinden op de website via deze link:

www.deheerlijkheidoirschot.nl

- 3) Het NGV (Nederlandse Genealogische Vereniging) organiseert 6 mei as. van 11 tot 13 uur een Stamboomcafé in Bibliotheek Veldhoven op Meiveld 2. Bezoekers kunnen zo binnenlopen!

- 4) 20 april jl. gaf Charles Boissevain bij boekhandel Gianotten Mutsaers in Tilburg een boekpresentatie over zijn pas verschenen boek 'Kamgaren'. Een boek over de geschiedenis van NV Janssens de Orions Wollenstoffenfabrieken in Tilburg, bekend om kamgaren stoffen in hoge kwaliteit die door kledingfabrikanten in binnen- en buitenland werden afgenomen. De geschiedenis van dit bedrijf is kenmerkend voor de vroegere textielsector. E.e.a. komt ook aan de orde in de lezing van Charles in november. Het boek is te bestellen bij boekhandel Gianotten. U kunt een mail sturen naar info@gianottenmutsaers.nl

- 5) Brabant inbeelden is op zoek naar de oudste film van Brabant. Helpt u mee zoeken? Alleen samen krijgen we het filmgeheugen van Brabant compleet. Heeft u vragen? Bel dan Margot America: 06 232 511 85. [Kijk hier naar filmmateriaal, een teacher en filmstijlen.](#)

- 6) Op dinsdag 9 mei geeft Ineke Strouken om 20.00 uur voor heemkundekring Dy van Best de lezing 'Verbeelding van de identiteit van Best' in de Prinsenhof. Interesse? Bel of mail met het secretariaat van Dy van Best: tel. 0499-373440 en secretariaatdyb@gmail.com

- 7) Toneelvereniging "In de Kèkert" speelt op 31 mei, 2, 3 en 4 juni as. op locatie Boerderij De Koekoek, Torenlaan 5 in Esbeek het openlucht toneelstuk: "Neergeschoten!!! Gered door de Pilotenlijn". Het verhaal speelt zich af in het jaar 1943 als de nazi's de oorlog aan het verliezen zijn, maar nog veel bommenwerpers neergehaald worden door Duits afweergeschut. Aanvang: 20 uur. Kaartjes zijn verkrijgbaar via deze link: <https://indekekert.nl/kaartje-kopen/>

Erfgoedcentrum De Ravenpoort

Iedere maandag kunt u van 18.30 tot 21 uur terecht in de Heemkamer.

U kunt ook op afspraak in de Heemkamer terecht via een mailtje aan het secretariaat.

Daarnaast is de heemkamer als proef ook overdag geopend.

Iedere 2^e woensdag van de maand kunt u er van 10.30 tot 12 uur terecht.

Woensdagochtend 10 mei is de eerstvolgende keer.

Er blijft behoefte aan gastheren en gastvrouwen, die de bezoekers willen ontvangen. Mocht u geïnteresseerd zijn in dit leuke werk, neem dan contact op met Marina Pasmans.

Ook mensen die een poetskarweitje op zich willen nemen kunnen dit aan Marina doorgeven.

E.e.a. kan via mail: marinapasmans@hotmail.com (of telefonisch: 06-2072104).

Activiteitenkalender 2^e helft 2023

(Let op: Tussentijdse wijzigingen zijn mogelijk!)

Vrijdag 4 en zaterdag 5 augustus 2023	Brabantse Heemdagen, diverse locaties in Oirschot
Donderdag 19 oktober 2023	Lezing Tradities, levend erfgoed
Zaterdag 4 november 2023	Grote studiereis naar Breda
Donderdag 16 november 2023	Lezing Kamgaren en beddentijk
Dinsdag 19 december 2023	Lezing Goede Luiden van Oirschot